

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3481/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.528/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Balogh Csilla Tünde ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be a Kúria Bfv. II.528/2020/9. számú felülvizsgálati végzése ellen. Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésében foglalt jogaik sérelme miatt kérték a támadott kúriai végzés, valamint a Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú ítélete, továbbá a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint az ítélet végrehajtásának felfüggesztését.
- [2] A Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú, 2017. június 26-án kelt és a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.88/2018/121. számú, 2018. november 6-án jogerőre emelkedett ítéletével az 1. számú indítványozót mint I. rendű terhelt bűnösnek mondta ki:
- 2 rendbeli csalás bűntettének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 318. § (1) bekezdés, (7) bekezdés a) pont], melyből egy cselekmény társtettesként elkövetett,
 - 25 rendbeli csalás bűntettében [régii Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], melyből 5 eset kísérlet, 11 cselekmény folytatólagosan, 14 cselekmény társtettesként elkövetett,
 - 235 rendbeli csalás bűntettében [régii Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], melyből 11 cselekmény kísérlet, 26 cselekmény folytatólagosan, 57 cselekmény társtettesként, 113 cselekmény felbujtóként, 10 cselekmény közvetett tettesként elkövetett,
 - 25 rendbeli csalás bűntettében [régii Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont], melyből egy cselekmény társtettesként, 21 cselekmény felbujtóként, 2 cselekmény közvetett tettesként elkövetett, valamint
 - 4 rendbeli magánokirathamisítás vétségében (régii Btk. 276. §), melyből két cselekmény felbujtóként elkövetett;
- továbbá a 2. számú indítványozót mint VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki:
- 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében [régii Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont],
 - 16 rendbeli csalás bűntettében [régii Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], melyből 10 cselekmény társtettesként, 2 cselekmény bűnsegédként, 4 cselekmény közvetett tettesként elkövetett, egy cselekmény kísérlet maradt, valamint
 - 1 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségében (régii Btk. 276. §).
- [3] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét mindkét indítványozó tekintetében a minősítés tekintetében megváltoztatva, de a kiszabott büntetés tekintetében helyben hagyva az 1. számú indítványozót – halmazati büntetésül, mint bűnszervezetben elkövetőt – 11 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A másodfokú bíróság a 2. számú indítványozó szabadságvesztésének tartamát 4 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltást 5 évre enyhítette.
- [4] A Kúria 2021. február 8-án kelt, Bfv.II.528/2020/9. számú felülvizsgálati végzésével az első- és másodfokú ítéleteket hatályában fenntartotta.
- [5] 2. Az indítványozók 2021. március 31-én jogi képviselőjük útján személyenként külön iratban, de alkotmányjogi szempontból lényegét tekintve azonos indokolással ellátott alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az első fokon

- eljáró Fővárosi Törvényszéknél az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdéseiben foglalt jogaik sérelme miatt. Az indítványozók kérték a Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú ítélete, továbbá a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú ítélete, valamint a Kúria Bfv.II.528/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozók kérték, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján a bíróságot hívja fel a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [6] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében a védelem bizonyítási indítványainak az elutasítását sérelmezték, a XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jogaik sérelmének lényegét pedig abban jelölték meg, hogy az eljárás során több esetben kizárt védők látták el a védelmüket, illetve védőjük nem volt jelen egyes eljárási cselekményeknél.
- [7] Az Alkotmánybíróság az indítványokat tárgyuk azonosságára és tartalmuk összefüggésére tekintettel egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok megfelelnek-e a befogadhatóságra vonatkozó kritériumoknak.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozók alkotmányjogi panaszait közös jogi képviselőjükön keresztül elektronikus úton 2021. március 31-én nyújtották be az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszéknél. Tekintettel arra, hogy a Kúria Bfv.II.528/2020/9. számú támadott végzése 2021. február 8-án kelt, így az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy a panaszokat határidőben benyújtottnak kell tekinteni.
- [10] Az indítványok eleget tettek az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert tartalmazták az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 27. § (1) bekezdés], a támadott bírósági határozatok megjelölését (a Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú, a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.88/2018/121. számú ítélete, a Kúria Bfv.II.528/2020/9. számú végzése), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1), és (3) bekezdés], valamint indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványok kifejezett kérelmet tartalmaznak abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozók, mint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőeljárás terheltjei, értelemszerűen jogosultaknak és érintetteknek minősülnek, és a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.
- [11] 4. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában rögzített, az indítványok befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [12] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] 4.1 Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jog sérelmeként ugyanazokat a törvényességi kifogásokat ismételték meg, amelyeket a másodfokú bíróság előtt folytatott eljárás során, illetve a Kúriához benyújtott felülvizsgálati indítványaikban a kizárt és távol maradt védőkkel kapcsolatban már felhoztak.
- [14] A másodfokú bíróság ítéletében az 54. oldal 3. bekezdésétől kezdve az 57. oldal 5. bekezdéséig részletesen indokolta az indítványozónak a védelemhez való joggal kapcsolatosan a másodfokú eljárásban előterjesztett kifogásaira vonatkozó álláspontját. A másodfokú bíróság rögzítette, hogy azért nem lát okot abszolút eljárási szabálysértés jogcímén történő hatályon kívül helyezésre, mert az elsőfokú bíróság a 2017. február 21-én tartott tárgyaláson „a kizárt védő jelenlétében lefolyt bizonyítást túlnyomórészt a bizonyítás ismételt felvételével megismételte” (lásd másodfokú ítélet, indokolás 55. oldal 4. bekezdés, 57. oldal 5. bekezdés). Az indítványozók ezzel kapcsolatban alkotmányjogi panaszukban a „túlnyomórészt” kifejezést kifogásolták, mert abból arra

következtettek, hogy a védelemhez való joguk sérelmét az eljárásban a bíróságok maradéktalanul nem orvosták.

- [15] Az indítványozók érvelése szerint a Kúria támadott végzése az összefoglaló megállapításokban azt rögzítette, hogy az eljárás folyamatában az 1. és a 2. számú indítványozó tekintetében ki nem küszöbölt eljárási szabálysértés történt (támadott végzés, Indokolás [223]). Az eljárási szabálysértés a Kúria szerint a 2016. szeptember 2-i tárgyaláson az 1. számú indítványozó védőjének távolléte miatt történt. A 2015. november 17-i tárgyaláson a 1. számú indítványozó, illetve a 2016. január 15-i tárgyalás második részében mindkét indítványozó tekintetében azért állt fenn, mert olyan védő látta el a képviselőt, aki korábban a sértett védője volt. A 2016. október 17-i tárgyaláson helyettesként eljáró ügyvéd mindkét indítványozó tekintetében egy tanú kihallgatásánál kizártnak minősült, mert a helyettesítő ügyvéd a nyomozás során korábban a nyomozó hatóság tagja volt. Az indítványozók alkotmányjogi panaszaihoz ezeket a Kúria által rögzített szabálysértéseket ismételték meg azzal, hogy a törvénysértéseket a másodfokú bíróság és a Kúria nem a súlyuknak megfelelően értékelte és ezzel megsértette a védelemhez való jogait.
- [16] A Kúria támadott határozatában azonban azt is rögzítette, hogy az eljárás folyamatában ki nem küszöbölt és az előzőekben felsorolt eljárási szabálysértéseket az elsőfokú bíróság a 2017. április 25-én tartott tárgyaláson kiküszöbölte, amikor a tárgyalást a régi Be. 287. § (4) bekezdésében írt módon megismételte. A Kúria rögzítette, hogy a 495. tárgyalási jegyzőkönyv 18. oldalán szerepel a kifogásolt 2015. november 17-i, valamint a 2016. január 15-i tárgyalási jegyzőkönyvek ismertetése. Ugyanezen jegyzőkönyv 19. oldalából megállapítható, hogy ekkor ugyancsak ismertetésre került a 2016. szeptember 2-án részben a védő távollétében felvett bizonyításról készült 241. sorszámú, továbbá a 2016. október 17-i, a kizárt védő részvételével megtartott tárgyaláson készült jegyzőkönyv is. Ezt követően a bíróság a terhelteknek biztosította a kérdezési és az észrevételezési jogot, amellyel két másik terhelt élt is, de az indítványozók és védőik ezt a lehetőséget nem vették igénybe (támadott végzés, Indokolás [225]).
- [17] A Kúria végső megállapítása szerint „[e]kként a fenti leírt, feltétlen eljárási szabálysértések a tárgyalási szakban felvett bizonyításnak a terheltek törvényes védőinek jelenlétében történt teljes megismétlésével maradéktalanul kiküszöbölést nyertek” (támadott végzés, Indokolás [228]).
- [18] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. Az Alkotmánybíróság ilyen esetben azt vizsgálja, hogy ezek a vélt vagy valóságos törvénysértések olyan mértékűek-e, hogy felvetik az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [19] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy előbb a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság, majd a Kúria tételesen megvizsgálta az indítványozók védelemmel kapcsolatos kifogásait és azokra részletesen reflektált. A Kúria támadott végzésében bemutatott tények alátámasztják végkövetkeztetését, amely szerint a sérelmezett eljárási szabálysértések maradéktalan kiküszöbölést nyertek. Az a körülmény, hogy az indítványozók a támadott határozat törvényességi szempontú kritikáját ismételten előterjesztették, továbbá nem értenek egyet a jogerős másodfokú ítéletben, illetve a Kúria végzésében foglalt megfogalmazásokkal és megállapításokkal, az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a védelemhez való jog tekintetében nem veti fel az ítélet érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [20] 4.2. Az indítványozók szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogukat – nemcsak védelemhez való jogukat – sértette, hogy bizonyítási indítványaiknak (pl. egyes tanúk meghallgatása, ingatlanforgalmi szakértő kirendelése, értébecslés) a bíróságok nem adtak helyt. A másodfokú bíróság jelen ügyben részletesen indokolta, hogy a másodfokú nyilvános ülésen a védelem által előterjesztett bizonyítási indítványoknak miért nem adott helyt (lásd: másodfokú ítélet 57. oldal 6. bekezdéstől a 62. oldal 3. bekezdésig).
- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni az eljárás ugyanis egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266]. Az eljárás tisztességességének a vizsgálata során Alkotmánybíróság nem azt vizsgálja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és a megjelölt érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és az előadott érveket, vagy azt, hogy a konkrét ügyben a bírói

mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {legutóbb pl: 3333/2018. (X. 26.) AB határozat, Indokolás [22]}.

- [22] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az előzőekben kifejtettek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdés tekintetében az alkotmányjogi panaszokban foglaltak nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést és nem vetik fel az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [23] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/875/2021.

